

juguet en un acte
original
de

Lo DOMADOR DE FIERAS.

1218

C. H.

1887.

1840

London

24th

Feb

1840

Dear Sir

I have

the

pleasure

to

acknowledge

LO DOMADOR DE FIERAS.

juquet en un acte

original

de

E. F.

1877.

LO DOMINADOR DE FIERRA

El primer...

...

...

...

...

Personas.

Aluisa

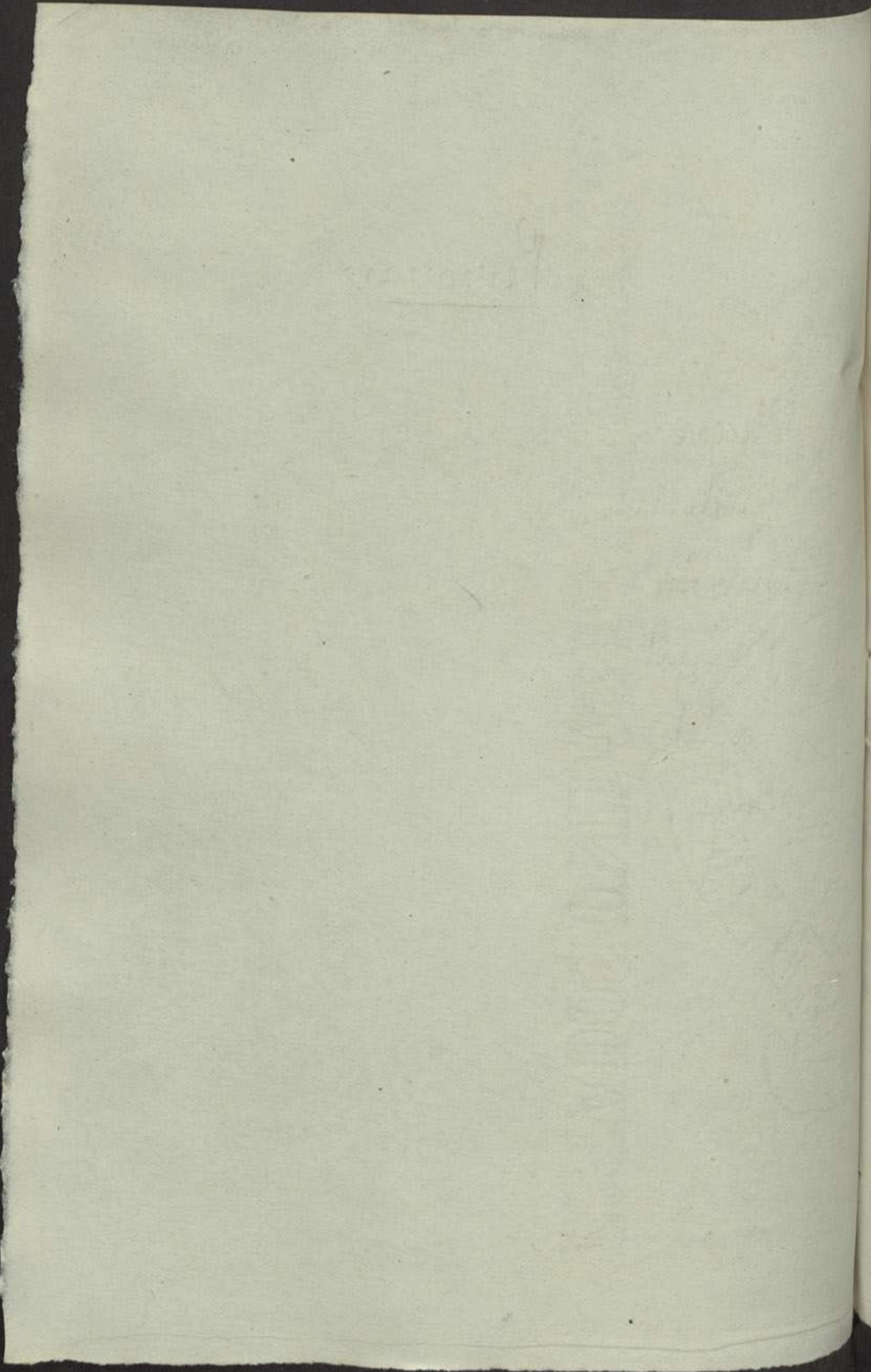
Quiteria

Silvestre

Bernat

Carlets

Joan.

Acte unich

Lo teatro representa una sala
 bastant adornada, consolas buta-
 cas etc una taula ab llibres y
 periodich. Porta al foro. duas a
 la esquerra y una a la dreta.
 A sobra de cada una de las tres
 un Metrero conforme indicavà lo
 dialech

Escena 3^a

Musa del canto de la dreta Quiteria
 en l'esquerra Carlet al segon.

queda lo escen un

moment quieta y
luego se sent lo trocar y
vidar de dñy)

Hui. Joan!
Quit. Joan!
Car. Joan!

pausata y repeteip.

Hui. Joan!
Quit. Joan!
Car. Joan!

Escena 2^a

dit. Joan pel foro

=

Joan que manam? que se l' ofe-
 reip?
Hui obra.

Quit Si obra la porta.

Car Obrala desseguida.

Goa No pot ser, no saben que l' anyo ni ho te prohibit.

Hui Pero ara ell no hi es.

Quit. Ya farem qui ell no ho sapiga

Car. Ya callarem.

(pauca chafallo)

Goa. No hi fa res, l' anyo sempre diu que'l dia que'l desobeheixi in plantara al carri y jo no in vull esposa a perdre la colocacio

Hui que diu?

Quit que parlar?

Car. Que entalhonas.

Joè que no in vull esposà à
perdre la colocació

Hui Es dir que no obeheipes à
la teva mestressa?

Quit Es a' di que no vols fè t' que t'
mans?

Car. Es di, que no vols obli?

Joan. No, no y no!

Hui Donchs quant sorti t' treuri
t' ulls

Quit Ho t' arrancari t' cabells.

Car. Y jo t' alancali la pell.

Joan. Doncas ab aquestai promes-
tensas ja poden estar ben
Jeguis que no t' obrirè may.

96

seu va pel foro y elli
tornan a crida ab mes
amabilitat.

Hui. Joanet!

Qui. Joanet!

Car. Joanito!

Joan

(sortint de nou)

Altre vegada? que volen?

Hui. Recordat dels regalos que t'
faig per Nadal y el dia de'l
meu sant.

Qui. Recordat de lo molt que jo t'
aprecio.

Car. Recordat dels cigalots que t'
has fumats a costa meua.

Joan. Cavamba! que no ho saben que
no puch.

Hui

Per favor.

quit

Per la mort de Deu.

Car

Pel la mort dels sans.

Hui

obramus un moment.

quit

Una estona

Car

Un latet

Goa.

et venire si per votes l'ano
in despatxari com
va despatxari fa vuit dias
a la criada.

Hui

vaja!

quit

vaja!

Car.

vaja!

Goa

no puch

(cambian de idea)

pero, perque no diguin

97
que no'l, guardo cap consi-
deració --

(obra las tres parts)

Escena 3^a

Joan Huiua Quiteria y Carlet.
sinten ab molta furia

Jui

Vil.

Hui.

Infame!

Car

Pillo!

Joan

Pero, que fan?

Hui.

Ara sabran qui mana
aqui.

Just

obre me las pagaran totas!

Car.

A la sabran qui soch jo.

Joan

Per amor de Deu, aquest es'l

pago que in donau per
haberlos obert?

llui }
quit }
can }

Si, te! te! te!

(pregantli)

Goa

Si? donchs camas aju-
deume.

(sewa corrent)

Escena 4^a

Dit. nuos Joan

llui

Vaya, mania, que voste'
tambi te un genit.. Com
l'ha posat ai ni al pobre
piot.

Quid Ho no, ha sigut aquest xim-
ple.

Car. Ah, ay!oble m dona la cul-
pa a n' a mi. Si vouldres ha-
ben sigut las que li heu co-
mensat a pegà y esgalapà.

Hui Odi, de totas maneres si jo
no he fet soch la mestressa
de la casa.

Car. La mestressa de la casa...

(fenti burlas)

No's conceix gayle quant te
tenen tancaida y tem que
demana pel favol a un diat
que t'obli la polta.

Hui y bi, si no soch la mestressa

Quit

soch la esposa del amo
y jo la sogra. No, no: vull
di la maina politica.

Car.

Y jo'l cunyat. Tampoch, l,
gelma politica.

Quit

Vosaltres dos teniu la culpa
de tot lo que a mi m' passa.

Quit
Car

Vosaltres?

Hui

Es ela, Per vosaltres el meu
marit y jo no m' portem bé
per vosaltres soch tractada com
una esclava, y estich tancada
ab peny y clau com una
presonera

Quit

Y jo, que faig?

99

llui. friolera! després qui ell la
manté y la vanteix
quit obli' y que menos pot fe
per la mare la seva dona?
per aixo vaig consenti que's
casés ab tu, perquè in mantui-
gués a mi.

llui. Pero voste's fica en tot, y vol
maná mes qui ell, qui es l'únic
l'verdadi amo. y quant algú
vegadar no li donau tots els qui-
tos que voste vol, hanta tracta
de pegarli.

Car. Y jo, digar, que li faig?

llui. tu res. Com ets un vago, que
no estudias ni t' dedicas a cap
ofici, vols qui ell te mantingui

com un senyor

Car. Oh! algo te de fe pel gelmã de
la seva senyola. Puer que, no
te que pagar se malit teu?..
pel pò li vaig fe de bo quant
te festeigaba, pe'l que in man-
tinguer com un senyor.

llu. Pero tu voldrias que + sustinguer
tots li vicis, y perque no pot
ò no vol ferho l'insultar y
l'maltractar.

Quet. vaja, no'm donguis tota
la culpa a nosaltres, per-
que tu també in tem una
part.

llu. - go?

quet

Si, tii, si en Uoch de ser ¹⁰⁰
una dona dòcil, y que nù-
ras per la casa, no pense-
is sempre en compra ver-
titi y sombreros y monyos
y no tinguesses tant mal
genit, no naurias dat
motiu perquè'l teu ma-
rit t' tracter com te tracta.

Car

te lario la mania, tu ets
una loda-socas: una coque-
ta, que à tots los homes
que t' milen los far la mit-
jà lialla, y aixo no aglada
à cap malit: y'l poblet

quant se queixa encala l'escalapas.

lli. Lo coqueta! emburtero! calumniado.

car. Derllenguada! Poca vergonya.

quit. Vaja! callen.

lli. No vull!

car. Lo tampoch!

quit. Donchs jo menor! y á veure si vosaltres pagareu el mal humor que tindre.

lli. No sent aquí el meu marit jo soch la mestressa, y no vull consenti que m'insulti ni paparanatar com aquest.

101

Car. Si jo soch un papamatar, tu
et una motu d'escalchofa.
Uui mal parlat, te!

Car. Mal pallada te! (pegantli)

Car. Escandalosus! teniu! (id)

pegant a toti dos.

Escena 2^e Dit. Joan.

Los tres se pegan se sent
una campanillo, sent
lo criat

Joan. truncan! per l'error de Deu!
fiquintse dintre, deu ser l'

any!

Quant se pegan donau una
volta per la escena de
manera que i trobin
a distint-puerto y ara
i escondepen. Lluis i fia
al quarto de quiteria y
aquets al de Carles y Carlet
al de Lluis.

los 2 > Ah!

Joan. Pero; que fan? No venhen que
cambian de cuartos.

alte vegade tot el
campanillo)

Ay Deu meu! y l'any torna
a trunca; soch perdut! en fi,

niga lo que Deu vulgui.

102

tanca las portas

y re à obrir le de la

escala

Escena 5^a

Joan Bernat.

=

Joa fassi 'l favor de entrà y
esperarse en aquesta sala.

Ber que tardarà molt à venir 'l
teu curro?

Joa - No puch dirli de cert.

Quant ha sortit ni ha
dit, si ve alguna perso-
na que porti patillas, de

uns cinquanta cruchs a cin-
quanta anys de edad, di-
gali que fassi l' favor de es-
perar-se. per aixó no crech
que tardi molt. Assentir, y
si vol llegi entre tant, aqui
te llibres y periodichs.

Bu

Assentarme si, perque com
Barcelona s' ha engrandit
tant, las carras in fan mal
de caminia. Pero lo qui es lle-
gi, francament no hi soch
gairre aficionat.

Doc.

Com voste tingui gust.

Der

y aproposit: About te las
fiemas?

Joan. Las fieras?

Ben Si, las tres fieras que diu que te'l teu amo.

Joan. Ah! ell li ha dit

Ben De que t' estranyas?

Jo Com jo pensaba que no volia que's sapigués...

Ben Be, entre ell y jo hi ha molta confiança. figurat quem coneixem desde qui eram criaturas. Mes jo viuh poch a Barcelona. feya disset o divuit anys que no in veyam, y ahí us varem trobà en'l Circo ecuestre que hi ha - a la plassa de Catalunya, varem teni una

alegria! Naita varem sorti al
café a referència pagant ell, per
suplement. Després i va pre-
senta un domado de fieras
que i fica dins d'una gabiá
ab quatre lleons. L'leure
l'teu curio que jo ni admira-
ba tant, va dir-me, jo faig
mei que ell. Jo també soch
domado de fieras, y a casa
ni tinch tres que son mei bra-
vas que aquestas y las tinch
mei ben domesticadas. No in-
vã dá mei valours ni mei
pormenors, perquè ja era al
final de la funció: y com jo

anaba ab una familia in
varem deypedí. Pero in vâ dâ
aquet bossinet de cartro fi ab
l' seu nom

(enrajant un tarjato)

y apellido y las señoras de casa
seva perque l viñguis a visita.
Aqui ten l motiu d' haberte
preguntat alont tenia las fievas.

Goa.

Ah! Dueno. sent aigis... Miru,
aqui la te tancadas

(señalant l. cuantos)

Dev

ay! ay! que dituen aquestas
lletras?

Goa

llegirni.

(indicantli l cuantos
de la dreta.)

Dev

(confeixint)

Pa... a... Pa... Pà, que Deus n'ido.

Goa No nome, Pa n Pau

Dev De, es igual, serà en car-
tella. Pau que Dios le di...

Mira, Meigeyni ho tu, per-
que à mi l' negra in fa molta
nosa.

Goa Aquí diu, Pantera de Java.

Dev Pantera de cavà?

Go No nome, no, de Java ab
jota.

Dev ehi. ya de j. ja. java.

Goa Leona del desierto de lava.

Dev. Del desierto de lava... si
que l' han portada de

Muy.

Goa

(al señor equorro)

Leopardo del cabo de Buena
esperanza.

Per Del cabo de Buena esperanza!
quina terra deu si mes estran-
ya. Y digas, no es poden
venir?

Go. Es bastante difícil; perqui
l'anno no vol que obri las
portar.

Per Ben pensat, una desgracia
aviat es presa... y

Go. Oh, no tant com aigo tan-
poch.

Ben' si, tèn ratió: ja in records
que in vâ di que las tenis
mer ben domesticadas que
las del circo de caballs. Es
di donchs que son mausas?

Zoa Mausai tampoch. tot just
fâ un rato, que si in des-
cuido una mica...

Ben. obli' doncas fâ molt ben fet,
molt santament, perque
si succelir una desgracia
ell fora el responsable. Tot
fichi' una pantera, una
leona y un leopardo. y com
redimoni in sikventre i vâ

fica a cara aquesta familia?

Desde quant la te?

Jo. Molt natural, desde que i va
casa.

Be. Oli. con qui s'ha carat? vatura
lito! no in va dir me una pa-
raula. Be es veritat que vanciu
podi parla molt poch, y la
seua sempre?

Jo. (no saben que di)

Christ... La senyora...

Be. Qui... que no i portan be?
baixar lo cap: callar! Banta!
banta! no in vull sabe' res men
far bi, noy, ab l' assumtos de
familia eliton: pero veig

que tarda molt: son ya la
bruse y me n vaig a fe una
diligencia. Mer tant tornar.
Ho que ai vorte li sembli.

Dev. Donchs d' aqui a la tornada.

Ho. Estiqui bonet.

(sen ve nel par)

Escena 6^a

Lo 8° dia. Lugo Joan.

=

Hui Joan!

put Joanet!

Car Joanito!

Ho. Ya l sento. ja vich a obrir.

l'obra

vaja que si arriba a ser l'

107
ans, in comprometan de
debi. fassin il favor de ficarse
cada lui a la seva gabia.

Com!

Uull dir, al sen enarto. Dis-
pussin ni se'l que in dictu, per-
que si se ni escapa alguna
paraula inconvenient... Com
l'ans parla sempre aixis...
Hui a la gabia! Com si fos una fe-
ra! D'aixo in son la causa
voraltres dos.

Quit no se perqui, si jo trich il
geni com una malva.

Ca y jo com un malvi.

Hui Donchs jo com una ovella.
perque soci un angel, a la

gabia!

Quit A la gabia!

Can A la gabia!

Quit Pero aixo no pot seguir aixis.

Uii no, de cap manera!

Can no, de cap modo!

furiosos topar

los tres quedau en can-

lets al mitj llucia

li dona una empreta

li fa da una volta

can sobre quiteria

aquesta i recibeu li dona

un empreta y ell dona

un altre girabolt

Uii Apartat, esta quirot.

Quit. Apartat de aqui, talos!

Car Qui's pensan que soch una
 balduta per ferme balla aigis?
 Oh calamita! Si sem prosa la
 mosca al nas...

(volent fer l'home)

Quit Oh poca vergonya! t'atrevei-
 pes a amenassar-me?

Qui Oh de vergonyit! amenassar-
 me tu!

Quit Te!

Qui Te.

(negati.)

Car. Donch termin! termin! te-
 nin!

Yoa Ya tornem a servir?

(Toti tres se puzan sense
 fer cas de Joan) or no-

blei van per terra
se sent le campanille
y s'fica cada un al seu
cuento.

oh! l'anyo! l'anyo! Ara si
qui es ell! ho coneix ab'l modo
de truca. Per Deu! cada un a
la seva gabia! Vaya una
manera de compromietreu
deguin de tanca seu
va pel foro dreta.

Escena 7^a

D. Silvestre y Joan

Pet. Perque nas tardat tant
a veni a obri? que feyas?

Goa (Ga ni som) Go....

Sil. Si, tu, que-veyas.

Goa- feya una cosa molt deli- cada y per aixó no la podia deiyá.

Sil. Be, ij que era?

Goa Limpunaba l'olla.

Sil. (Ei vritat, si, qui es cosa delicada.) Corriente!

(escolta á las portas)

Silencio complet. No hi ha novedat. Las fieras estan tranquilas.

(repara ab los mobles que estan

pu terra)

Pero qui es aixó? que ha pas-

sat aquí?

To. (Ja estich fent si Deu no
m'ajuda.)

Se. Com es que estan així
aquets mobles? Còrço sem-
bla que ha sigut un camp
d'agramante. Respont.

To. To li diré, es que feya dis-
saypte.

Se. Pero si avuy es dimecres

To. Ja ho sé, pero com a tre-
ball fet no hi ha de torb,
aqueta semana ni hi ha
de tantat.

110

Tit. Et di que tu, per netejä 'ls
mobles! l? tiras per terra!
Joan! Joan! Ya sabs que
jo no in mano 'l dit!
que no combrego ab rodas
de moti... que no trinche
res de tonto, que ab dos
anys que vaig esta encar-
regat de sumintra 'ls co-
mentibles pel bertia del
exercit ni vaig sabé fe
rich. T' recordas de lo que
vaig di fa vuit dias,
quant vaig despedi a la

la criada

Ho. Me'n recordo, si seuyó.
Si veueig dirte. Sols tu m' ins-
piras confiança y men-
tre duri à casa l' estat ex-
cepcional no hi entrava
cap mes criada. tu tui-
dràs mes feyna, faràs
de cuynera, pero també
guanyaràs doble. Y si t
portar bé, d'aquí un pa-
rell d'anys t' posaré un
botiga com la que jo tenia
perque pugan moba for-

tuna. Pero si mi ets desleal,
d' una puntada de peu
t' tiro al mitj del carrè.

Joa. D. Silvestre, jo li juro.

Id. Marta, ja t' crech. Aixo es lo
que tem de fe. se fiel al amo
que t' manté. Lo principal
es defensà las garrofas: y ja
sabs, que mentres estigas à
casa meua, no t' faltaria
jar bi, y la menjadora
ben plena. conque tu no
t' emboliquis: que tot lo
demés son romanços. Mes,
parlant d' altre cosa. Ha
vingut algu mentres tu

Me estat fora?

Joan. Si senyor, ha vingut aquell
subjecte que voste mi ha dit.

Tit. En Bernat?

Joan. Si senyor, s'ha esperat un
rato, y veient que voste tan-
daba. se ni ha anat pero
ha dit que tornaria

Tit. Esta molt bé. Posa aquest tran-
tor en ordre, y véitenu a la
cuina a acaba de fe'l di-
na.

Joan.

(fentho)

Si no fos pe'l establiment
que mi' han promès de si-
vada, segó y garrafar, que
te i darvia de fil.

Escena 8°

Silvestre.

=

Sil. Puer senyor, be: ara si que
 hi ha tranquil·litat en aquesta
 casa. Cada dia estich més
 satisfet del sistema que
 vaig adoptar. Va ser una
 idea excel·lenta. y m satisfà
 doblement al saber que no
 vohi jo sol l' que pensa així,
 El diumenge passat vaig
 anar al teatro a veure
 El mundo gordiano, una bo-
 na comedia. Hi ha un

pobre marit que te la des-
gracia de tenir una dona
com la meua... no, mes
dolenta, perquè la meua
gracia ai Deu, es honrada.
Y en el segon acte li diu una
expressió que se in va gravà
a la memoria, tant es ai-
pi, qui ara al passà per
devant de una libreria li
comprat un exemplar y
aqui l' tindr. benquem l' se-
gon acte.

(trobant lo llegeix)

"He podido

conocer por el silvado
 que andaba aqui la serpiente
 no, no es ayo... aqui es.

(fullejant)

Alas tenga de paloma,
 la fieva que no se doma,
 a la junta. alli no muere.
 - vaja aqwertar tres vallas
 valen un protosi. y per
 duhar pessetas tindré il
 quit de llegirlos sempre
 que ni acomodi. S' coneix
 que l' autor sab de que se
 lan ven. No es com molt
 que si hi ha, que es viuven

no mei que per embrita pa-
per. Etich segü que cap a
labandero aplaudeix mei fort
que yo quant vaig senti aquells
versos. encara in fan mal
las man, y si no haqui
estat tant lluny del escenari
hanta li hauria tira-
rat il barret. Va ser tant
lo que in vè agraða, que
tantas vegadas com la
fassin la tinch d'arà
à veure.

(tirant al cinto de lluis)

Hola! (que's aixo?) que hi

na?

114

Uui Silvestre soci jo.

(dintre)

Sil. (Er la penitèra.) que vols?

Uui obram!

Sil No pot ser.

Uui fes 'l favor, Silvestret.

(trucant al cuato de quiteria)

Sil (Hola! er la lleona.) que vol
voste?

= quit fer 'l favor de obri.

Sil No m'acomoda.

(trucant al cuato
de Carlet,)

(Ara er l'leopard.) que

ni na de non?

Car. Oblaun la polta.

Sil. No in dona la gana.

Uui. obram que vull parlant
de una cosa.

Quit obra qu'hem d'envaio-
na formalment.

Car obla que t' tinc de pabli.

Sil. No in dona la real gana.

Uui. Vaya, anmat espos!

Quit Vaja, estimat gendre!

Car. Vaya, simpaticu cunyat!

Sil. Que fare? De tot, modos
ja t' tinc ben domesticat.

y si no ho estiguessis prou

ave ray. soch un doma-

do, que ni el coronel Bon
ni el capitam Cordono, ni
l' mateix Mr Didel. valen
mes que jo. Vaig a obri.

obri las portas y
agafa dos latigos y
si posa las mans
detrás perquè no
s' hi vegin.

Escena 9.

Silvestre Muñiquiteria y Carlet.

Sil Anem a veure. Parlen.

Carlet } volia dirte...

Sil. Com s' entent aixo, que

parli un primer.

Mui Donchs jò.

quit Jò!

Car Jò!

Id qui ven de fe gaire 'l pui-
ple? Ahont som, ai Barce-
lona o à san Moy? Parli
voti senyora sogre.

quit Jò't vull di no mes que 'l
tracte que us donar es in-
suprible!

Mui Es infame!

Car No 's pot aguantà!

Id Vos dono 'l que mereixeu.

quant vos tractaba bi, va-
reu abusà de mi de tal

manera, que vaig tenir de
pendre aquesta determinació.

Uui Donchs jo no la admeto.

Quit Jo protesto.

Carl. Jo dalei pal a la justícia.

Si. La justícia no i te de ser.
Soch a casa meua y faig lo
que vull.

Quit. Donchs jo surtiré d'aquesta
casa.

Car. Y jo també.

Si. tant de bo! avuy fos y de-
mà festa!

Uui. Y jo fugiré detras d'ells.

Si. No: tu te n guardaràs be
prou!

ets la nueva dona y jo 't
manu! vosaltres dos ja
es distint - ja vos hi doner-
ticat bastant, m' habien pa-
gat totas las que m' ha-
ben fet y vos ni he poden
anar quant vos donguila
gama. Pero tu, si vols que't
mantinguin y verteyin
tiendràn de sentar plassa,
y voste tendrà que vendre
librets y mistos.

Car. Aixo no vendem.

Id. Llà que no vendem!

Id. No, jo no penso vendreho!

perquè cuant seveu fora
 de casa no m' recordarè
 mes de vosaltres. el contrari
 ni farè lo compte que hi tret
 la rifa. perquè de tres feras
 que ave tinch, ni haurè de-
 fet de duas. y ab la meua
 dona m' barta y sobra
 pitlo!

quit

tot van a tirarse
 sobre d'ell en tren
 l' braços y l' en-
 senya li la tigor.

Car Infame!

lli traido!

Sil Muixori y tinguem la

festa en pau! No vos penseu
que ave ríga com auter, que
toti l. dias me repalaban.
obra soch un domado de
fieras de primer ordre!

Quit gran mal te i fas! - - dei-
pe l. latigo, y veurái com
desseguida t trech l. ull.

Qui y jo t'arrenco las patillas.

Car y jo las ocellas!

(Van a embestir)

Sil essto! Recorden que quant
comenzo a repanti latiga-
ros, vos deixo a toti trei
com un sant Matge. Va-
já! ara t toca parli a

ti, Hui

Hui Ho... vull qui estiguen t. do
vols.

qui
Can

Pero..

Sit

. A las gabias! o sino correrá
i sant Lampreo y vos fare
mer verdanchu que gran
d'ordi entran ab una cuar-
tera!

quit

(Si aipò dura gonyre crech
que fare un diubarat.

(seu vā al cuato)

Can.

Pi tinguer un tevolvel ala
mateix me pegaba un
tilo

(entre al curto)

Scena 10.

Liberto Luisa

Id. Ma esteiu sol: parla quant
vulguis.

Luis. Donchs, jo vull dirte -- que
soch la teva esposa.

Id. Vaya una novetat, eixò
no se deide'l dia que vaig
caisar me

Luis. ¿ que jo t' estimo.

Id. Eixò si que m' ve de nou,
perqui no m' han has
dat provar.

Luis. Si, que te n' he dat, lo quier

que tu no t'has volgut veure.

Id vaja, potser tindràs raïó.

Uui La meua mare y el meu germà tenen molt mal geni, y son uns ingrats, que no agraeixen lo que fas per ells. Tenen raïó de castigarlos, pero has fet mal de castigar me a mi perque soch innocent.

Id No t' vulguis disculpar que tanta culpa ten tu com ells.

Uui Donchs jo ja estich cansada d' esta d' aquest modo, soch la teua dona

y reclamaré el puerto que me
corresponde. La sociedad me da-
rá razón y la ley me am-
parará!

lii

La sociedad es una poca
vergonya y la ley un
animal que no entent
una jota en cuestiones de
marits y mulles.

liii

Seny! quin di barats diu
aquest home!

lii

Dich la veritat; y se no t do-
naré una proba. Quant
un marit té la desgracia
que la dona li es infiel

120
la societat se in burla y la llei
ni li torna la honra qu' ha
perdut ni li treu lo pes
del cap. Vull di, no li treu
li mal de cap de sobre.

Per lo tant, nada, nada. jo
no soch un lletrat pero
conech las cosas, conech
l' mon, y no vull que m
passi lo que en altren.

Qui y que t' ha de passa? ja
sabs que jo soch honrada.

Si si, que ho se, pero anabas
en camí de no ser ho.

Au coy infame! Calumniado!
Si fos...

(amençant-lo)
- El! El!i poch a poch, Ara ya
no m'espantan las fieras
per rabiosas que signin.

(elle retrocede)
El!i Bueno: jo se lo que triche de
fè.

Id. tu faràs lo que jo t' man.
d' aqui endavant no hi ha
rà a cara mer pantalon
que lo meus! tu vas volè per
dre massa llibertat y ara
l' has perduda tota. tu
no t' cuidabas de la casa
no pensabas mer que anar
al teatro, anar al ball,

festas y reuniones: gasta un
 dineral en vestits y sombre-
 ros, coqueteja ab un y ab
 altres y ferme fe'l pape
 de toni. ab una paraula,
 anar a las tevas y vola al
 teu gut. Pero no esperis fer-
 no mes... aiyo may!

colla tenga la paloma;
 la fiere que no se dorma
 a la jornada! colla no muerde!

volent imita als actors
 que fan l'undo gardia-

no:

plorant.

Ahi

Donchs jo no in vaig casá

Sil

perque'l meu marit me
tractei com una esclava.
Yo tampoch perque la neve
nulli m'poseri lo meu cap
com el de un toro. L' som-
brero que m' serveix sob la
neve m'ida, y no vull que'l
dia menos pensat els
sombrosos in viinguin
estret.

(Campanilla)
Pero silenci que truquen.
obre la porta del
foro y sent Joan

¿ que terrin de nou ?

Goa Ha tornat a veui aquell

senyo

Pi chti que passi desseguida.

(Goan sen vò)

tu a la gabia!

lliu cby Deu meu! quin home
aquet. ; que desgraciada soch!

(sen vò plorant)

Pit. Vaya, adios.

(Després de tancar)

En coquera de perro y llan-
to de mujer no hay que
creer.

Dirigintse al foro

Aquí ve'l meu amic.

=

Escena 11.

Silvestre Bernat

- Der. Silvestre!
- Si Bernat! apreta, home
apreta! 7 ave assentat.
- Der Ja t' hauran dit que hi
estat aqui.
- Si. (si assentat)
Si, ja ni ho ha dit lo criat.
- Der. Veyent que tardaban hi col-
gut aprofità l' temps. hi
anarà a fè una diligencia
que in faltaba! perqui

penso marxà demà al pri-
mi tren.

Pil Tan aviat?

Deu Si, sí, ya fa tres dias que
soch a Barcelona, y aqui
se in van l, dinis de la
borsa lo mateix que se in
va l' aigua d' una citella.
per aixo baiyo pocas vega-
das.

Si. Pero d' aqui endavant ja
serà diferent. Are sem-
pre que vinguis tem aqui
una casa ahont menja
y dormi.

Deu Gracián, amich Silvestre.

Deu t' ho pagui. Celebro tro-
barte a ciutat tant aparat,
aquestes consules y muta-
cas, demostran que vius
molt bé. Oh! y la casa per
forsa es també de molt bo-
na aparència.

Pil. Es meua y esta a la teua dis-
posició.

Deu Oh! es teua. Donchs ets rich?

Pil Rich no, pero gracián a
Deu puch viure sense tre-
ballá

Deu Qu t' ho conservi. Entre
ls amichs de la infancia
algunas voltas deyan,

que redimioni haurà sigut
 d' aquest picot? y jo contesta-
 ba, es treballadó, es parilat
 y potsen farà fortuna. y
 mira si no vaig encertá.
 Van se bi d' anar ten, perque
 en el poble may haurias
 sigut res.

dit. En els pobles petits no podan
 viure mes que els que te-
 nen alguna cosa. y tu
 ja sabs que quant varen
 mori los meus pares
 no in va quedá mes que'l
 dia y la nit. Conseqent aixó,
 vaig veni á Barcelona y

al principi passaba la de
Cain, hasta que vaig conse-
gui posar una botiga de
graus. Com son garrofas,
sego y cibada. Va venir la
guerra civil, y in vaig em-
pendra una contracta de
suministrar provision per
animals del exercit. Fo seu-
tia di a molti queses. A
rio revuelto ganancia
de pescadores, y d'aquet
refran me in vaig apro-
fita de tal manera que,
quant se va fe la pau,

125

m' vaig troba' ab un bonich
capital y in varçies fe' dos
casas al ensanche. Una
hermosa, alta de ciich
piros y mitj, es di, ciich
piros y entressuelo, y aquesta
en que vich que es un petit
palacio.

De. Donca t' has enfilat com
una carbassera? Bravo,
De, etipis m' agradau 'ls
nomen.

Li. Y tu, que tal, has pros —
perat gaire?

De. Poca cosa. Per allí dalt no's

presentan negocios bons con
per aqui. Possedeño cua-
tre terreros que, uns anys
perque plou poch, y altres
anys perque plou massa,
apenas in donan res.
fort que tinen una tenda
que hi vench comestibles.
y enatre person de roba,
que in deixa alguna com-
ta. Pero en lo poble soch
persona d' importancia
hi sigut alcalde, jutje de
pau y ave soch presi-
dent del comite.

Hil Hola!

De Y si sentisses el discursos que t' faig, te n' heparia el dit.

Hil En castella, per supuerto.

De Es clà: aixo es de vigor. De ni tan en tan se m' escapa alguna catalanada. Pero com alli no despenjan de gayre alt no no coneixen.

Hil. (Ja tens bona sort d'aixo.)

Y tens familia?

De No, fa tres anys que m' vaig envindar y no tinc

cap criatura.

Lil Donchs tem una ditpa!
no t deixis pas enganyà
altre vegada. El buey mello
bién se lame.

Dev Chit! que vols que t digui.
M' sembla que si trobis
una conveniencia --

Lil t tornavian a casa?

Dev. Si: perquè a la nostra
edat necessitem una
dona que in cuidi --
y luego que jo no pueli
esta sempre a casa y tinc
de deixà l'interesso a
man del dependent,

que may i ho mirau com
a cosa propria. Bre hi pu-
so: ni han dit que tu t'ombe
t'has carat.

Id hi, fa quince mesos. Y apro-
priet.

De que in vols ensenyà las
fieras?

hi quinar fieras?

De Las fieras que in van di
qui estaban domesticant.

Lil oli. ni. (vatura lito! no me'n
recordaba. Hi fet casi mal
de ferro entra aqui, o de
no haber tret l'rotulo.)

Donchs si, si, ei veritat,
tinch tres feras

De. Ja he llegit l. Metreves.

Una pantera, una lleona
y un leopardo.

Et Si la pantera es la meua
dona, la lleona la sogra,
y l' leopardo del meu
cunyat.

De. Ah! Es di que no son tevas?

Et Tot d'ivi, son mevas desde
l' moment que las tinch a
casa y las haig de mantenir
y aproposit, repeteixo. Ah
a tu t' convi la lleona de

la nueva sogra.

Der. La lleona de la teva sogra?

Fil. No dius que t vols tornà a casa?

Der. Si que no dius, mes aquesta no es una ratió per carregar ab una —

Fil. Que t pensas qui es un carnisal? es molt virtosa y encara fa goig.

Der. pero que vols que hi fassis d'ella?

Fil. que vull que hi fassis?

Der. Si. (com no la ensenyi ai quatre cuartos la entrada.)

Hil. Home, lo qui es natural.
Ella es molt útil per una
casa, y encara que estigui
quinze dias fora, no hauràs
de tenir cap cuidado, perquè
la sabrà guarda be. Vaya,
t'estic que t'convé molt
y te la regalo.

Ben. Gràciàs, home, gràciàs!

Hil. Que gràciàs, si a mi infa-
ràs un favor.

Ben. Ja, pero si me t'emporto
entre viatge y una cosa
y un'altra m'costarà al-
gun diner, y jo no estic

per fe gustos.

Hil. Abijó ray, já t' pagare
lo que còstin l' papers...
l' viatge... eu fi, tot, y encare
t' regalare doscent duros.

Dev. Que no dius de debs?

Hil. Paraula d' honor.

Dev. Doscent duros! (Abijó já val
la pena.)

Hi. Es mes, si no t' agrada no
hi hà res del tracta.

Dev. Si, si, ab l' doscent duros
ray!

Hil. Donchs te la vaig ai fe sorti.

Dev. Excòlta. suposo que la triu-
dràn Migada.

Fil. Hligada? y perque?

Der Molt natural. per si volguis
morregà.

Fil No hi ha cuidado. Ya la tuch
ben domesticada. Vaig a obrir
la porta y t deixarè sol ab ella.

Der No, no, val mer que tu esti-
quis al devant. Ab si a tu t
coneix y sempre estarè mer

segü.

Fil Vaya un papè fariã jo.

Estarà mer bi tu tot sol.

en quatre caricias te la far
teva enseguida.

Der Y si m morrega?

130

Sil. No tinguirí no, home, de to-
tar maneres, jo estaré detras
de la porta de la sala.

filveta obre la porta
del cuart de Quintana

Des Dueno.

Id. No t'hi dich ver, perquè així
que noti que t'hi la porta ober-
ta sentirà desseguida.

Des De. però estai ben segur que no
morrega?

Sil Si, home, no no t'hi d'estai

Des Dueno, breu

Sil Animo. Ya veuràs com t'
agradarà

Des Si, mes per mi si acàs,

estigar alerta.

Si. Si, si, ja no estare. (Si l'pudés
enganchia podri di que se
tret la rifa.

(seu ve ve i fora)

Escena 12.

Bernat Guiteria

=

Quit (qui deu habi obert la
porta?)

Der

(que i ha nosat detri
de la butaca per veure
guardar)

(ehy. ay! Es una dona!

quit (ehy. ay! qui es aquest home!

qui es vorté l' qu'ha obert la ¹³¹
porta!

Dev. No senyora, ha sigut l'amo
de casa.

Quit L' meu gendre

Dev (oh! era la seva sogra! Obre
no comprench. Sol parlà
de la lleona i referia a ella.)

Quit L' estrany qui ell m' haigi
obert, perquè es un infame,
un tirano, que ab la excusa
de que jo tinc mal gènit
ni t' esclavisada com una
negra: pitjor com una fiera.

De De que la tracta com una
fiera jo n' soch bon testimo-

ni.

quit. Donchs es una injúrtia: per
que tinc un gènit molt
bo, soch mansa com una
ovella. Y voste, es pot saber
qui es?

Per soch del poble de in l'ivertre
amich seu de la infancia.

quit obli. sent així ja no espe-
ro trobar consol ab voste.

Per per quin motiu?

quit perquè sent l'seu amich,
voste li darà la ratió.

Per legons y conforme, ab ni a
ni la passió no in quita
l'consipement. Yo sempre

dono la ratió a qui la té

Quit. Donchs digni, en quin concepte 'm te vosti a n' a mi?

Dev. En molt bo. To la tinc a vosti per molt amable.

Quit. (Encara que no senyoreixa, es ben enraonat.) Es coneix que vosti té talent.

Dev. Gracián. Ya m' ho han dit varias. celebros teni 'l gust de conceipela.

Quit. No: en tal cas, 'l gust es meu.

Dev. - No, de cap manera, es meu.

Quit. - Oueno doncas. la mitat per cada un

Dev. Si: partimlo com a bons germans.

quit No val més com a bon marit y nulli. Y a propòsit voste es solte o casat?

Des Soch viudo per lo que a voste se li ofereixi.

quit. (Es viudo! y in te per curable. ay! si tingués mes franquesa ab ell ja m' hauria demaytat.)

Des Y es una camiona com diuen los cartellans, que en cava puede curar.

quit (Yo també soch viuda! y una senyora de la meua classe, sense l'esent d'un marit, no i pot voste imo-)

quina lo que demareip.
 Der. Anjo ray, Durca un nome
 que li convingui... y i torna
 à casa.

Quit. Si, pero com hi hia tant poch
 que signin dignas.

Der. (Caramba! y aquesta dona à
 mi ni agrada. Y en el poble
 feria rotllo. Perque ni la sen-
 yora del apotecari, ni la del
 metje, valen tant com ella.
 que dinorri, ávino! (Hom-
 bre cobarde no tiene mujer
 bonita) y digni, que i
 necessita per se digna de
 voste?

Quit. Perque in fà aquesta pre-
gunta?

Dev. Li foig. perque si jo tingues
la ditxa de se digna de voste,
encara faria un pensament.

Quit. Ah! (obra si que in puchi de
manjà) Ah, ay! ay! sostiu-
quim!

Dev. Que te, seruyora?

Quit. Un maretj, fassim aire.

Dev. Vayà, aiyó no serà rei.

(la voste y li fà
aire ab l'ombreiro

Quit. Fe ralis, ja va passant.
Continuati.

Dev. Vull di que en lo meu po-

He trieu una bisenda re-
 gular, y una botiga aliont
 vench articles de totas classes,
 Ademés soch dels homes
 que allí mes figuran. Hi
 sigut alcalde, jutje de Pau, y
 ave soch president del comi-
 tè. Es bastant tot aïpò per se
 digne de vortè, senyora?

Què prou! y quant us casarem?

Deu De seguida.

Dit. (sortint y benelullat)

Deu vos fassi ben casats.

Escena última.

tot.

Tit. Huisa! Carteh! surtiu.

(obrint)

Hai guanyat 1, dos cents
duros.

Dev. Ah! tuncante! te l, perdo

lit. sent aigua l, gantarem per

celebrà la boda.

Hui

(surtut)

que hi ha?

Car.

(id)

que ha succedit?

Pit.

que la vostra mare i casa,

y sen vā a viura fora de Bar

celona.

Car

coy! jo tambè hi voldria anir.

Lit

tem ratió!

(Baiya Bernat)

te bona Uelra, sab molt de comp-
ter y t' convé per l' escriptori.

De. De, donchs: que viugui.

Car. eby! quina alegria!

Sil. Ni ni tret dos morts de sobra.

Goa (continua)

L' diua ja es a taula.

Sil. Joan, avuy es l' ultim dia que
ni ventar lo plat, dema pen-
drem una cuinera.

Goa y m posara la botiga de garrofas?

Sil. D' aqui un quant temps.

Goa Viva!

Car. Conqui voste selá lo mei padral-
te?

De. Si, niunyó.

que sigui la entolabona

gut
(
Deu)

gracias.

fil.

Muia, ave quidavein rob.
tomarai a ocupai l puento
que t correspont.

Mui

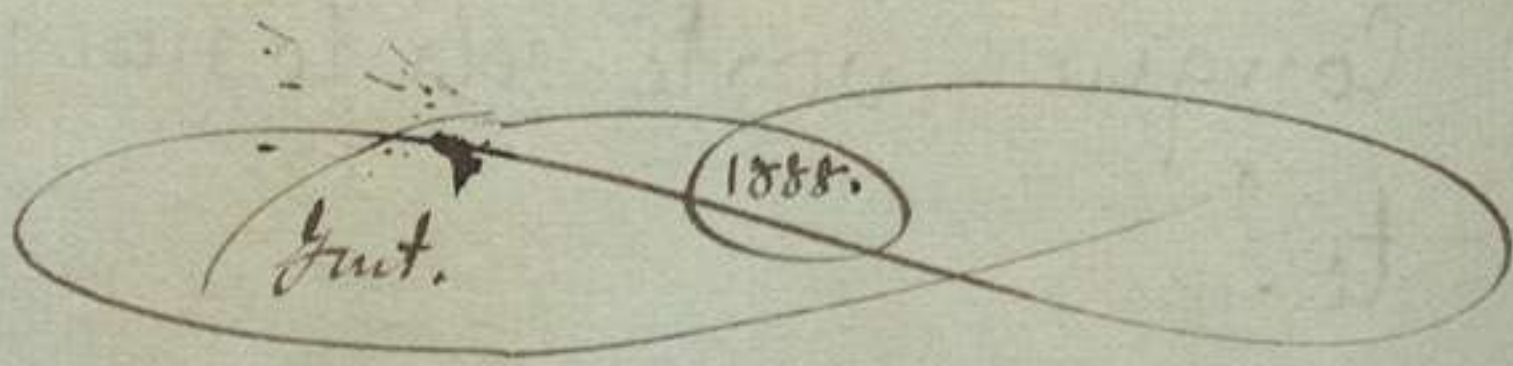
Jo t prometo se docil amable
y ferte felu.

Si

Y jo t estimare tota la vida!

(al publich)

Si tot han vigit de veras
erque la pesse l, agrada,
donquiu donchu una paluada
a ni al Domado de fieras.

Gut. 1888.

De

